

İSTANBUL 29 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DERS KATALOG FORMU / COURSE DESCRIPTION FORM

FAKÜLTE : FACULTY :	Edebiyat Fakültesi Faculty of Arts		
BÖLÜMÜ : DEPARTMENT :	İngilizce Mütercim ve Tercümanlık English Translation and Interpreting		
DERSİN ADI : COURSE TITLE :	Çevirmenler için Yapay Zeka Artificial Intelligence for Translators		
KODU : COURSE CODE :	TRE326	YARIYIL: SEMESTER:	BAHAR SPRING
KREDİSİ : CREDIT :		T+P Saat: T+P (Hours):	
DERSİN TÜRÜ: COURSE TYPE:	SEÇMELİ ELECTIVE	DERSİN DİLİ LANGUAGE OF INSTRUCTION:	İNGİLİZCE ENGLISH
ÖN KOŞULLARI: PREREQUISITES :	YOK NONE		
DERSİ VEREN :	Öğr. Gör. Volkan DEDE		
DERSİN İÇERİĞİ: COURSE CONTENTS:	Bu ders, öğrencileri yapay zeka ile çeviribilimin kesişimi hakkında gerekli bilgi ve becerilerle donatacak konuları içerir. This course includes topics that will equip students with the necessary knowledge and skills about the intersection of artificial intelligence and translation studies.		
DERSİN AMAÇLARI : COURSE OBJECTIVES:	Dersin amacı, doğal dil işleme, makine öğrenimi ve sinir ağları gibi temel kavramları öğrencilere açıklamak ve yapay zeka araçlarının dil hizmetlerinde nasıl verimli bir şekilde kullanılabileceğini açıklamaktır.. Öğrencilere ayrıca yapay zeka araçlarına eleştirel bir şekilde yaklaşmayı aşlamayı amaçlar. The aim of the course is to explain basic concepts such as natural language processing, machine learning and neural networks to students and to explain how artificial intelligence tools can be used efficiently in language services. It also aims to teach how to critically approach artificial intelligence tools.		
DERSİN ÖĞRENME KAZANIMLARI (Çıktıları): LEARNING OUTCOMES OF THE COURSE:			
Öğrenme Çıktıları (ÖÇ) Learning Outcomes (LO)			ÖY
Bu dersi başarı ile tamamlayan öğrenciler:			
The students who succeeded in this course should be able to:			
ÖÇ-1 LO – 1:	Makine öğrenimi ve doğal dil işleme tekniklerini kullanarak çeviri sistemlerinin nasıl		1,5

	<p>çalıştığını açıklar ve anlar.</p> <p>Explain and understand how translation systems work using machine learning and natural language processing techniques.</p>	
ÖÇ-2 LO – 2:	<p>Yapay zeka destekli çeviri araçlarını kullanarak metinleri etkili bir şekilde çevirir ve çeviri kalitesini değerlendirir.</p> <p>Effectively translate texts using artificial intelligence-assisted translation tools and evaluate translation quality.</p>	1,5
ÖÇ-3 LO – 3:	<p>Farklı metin türleri arasında çeviri sistemlerini bilinçli bir şekilde seçip uygular ve bu sistemlerin performansını analiz eder.</p> <p>Implement translation systems across different text types in an informed manner and analyze the performance of these systems.</p>	1,5
ÖÇ-4 LO – 4:	<p>Dil çeviri teknolojilerinin sınırlamalarını ve mevcut sorunları belirleyerek çözüm önerileri geliştirir.</p> <p>Identify limitations and current issues of language translation technologies and develop solutions.</p>	1,5
ÖÇ-5 LO – 5:	<p>Etik ve kültürel duyarlılık gözeterek yapay zeka tabanlı çeviri sistemlerinin kullanımıyla ilgili etik sorunları tartışabilir.</p> <p>Discuss ethical issues related to the use of AI-based translation systems with consideration for ethics and cultural sensitivity.</p>	1,5

ÖY: Ölçme ve değerlendirme yöntemi (1: Yazılı Sınav, 2: Sözlü Sınav, 3: Ev Ödevi, 4: Proje 5: Seminer / Sunum, 6: Dönem Ödevi, 7: Final Sınavı)

AM: Assessment Methods and Criteria: (1: Midterm Exam, 2: Quiz / Oral Exam, 3: Homework, 4: Project, 5: Seminar / Presentation, 6: Term Paper, 7: Final Exam)

DERSİN VERİLİŞ ŞEKLİ

MODE OF DELIVERY:

Yüz yüze / Çevrimiçi
face-to-face / online

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ:

PLANNED LEARNING ACTIVITIES AND TEACHING METHODS:

Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Atölye.
Lecture, Exercises, Discussion, Workshop.

DERS AKIŞI WEEKLY LECTURE PLAN

HAFT A WEEK	KONULAR TOPICS
1:	<p>Giriş Sunum: Yapay Zeka ve Makine Çevirisi Kavramları Tartışma: Yaygın Bilinen Yapay Zeka Araçları ile Kullanım Alanları</p> <p>Introduction Lecture: AI and Machine Translation Concepts</p>

	Discussion: Common and Popular AI Tools and Potential Areas of Use
2:	Yapay Zeka ve Etik Tartışma: Çeviri sektöründe telif hakkı ve gizlilik açısından yapay zeka uygulamaları AI and Ethics Discussion: Copyright and confidentiality with regard to AI tools in the translation industry
3:	Prompt Mühendisliğine Giriş Uygulama: LLM ayarları (Temperature, top-p, vs.) ve çıktılara etkisi Introduction to Prompt Engineering Exercise: LLM settings (Temperature, top-p, vs.)
4:	Prompt Mühendisliği Uygulama: Spesifik amaçlar için doğru prompt yazımı Prompt Engineering Exercise: Prompt writing for specific purposes
5:	Prompt Mühendisliği Uygulama: Few-show vs. zero-shot promptlar Prompt Engineering Exercise: Few-show vs. zero-shot prompts
6:	Terminoloji Ekstraksiyonu Uygulama: CSV formatında termbase oluşturma Extracting Terms Exercise: Termbase creation in CSV format
7:	YZ ve BDÇ Entegrasyonu Uygulama: CSV formatında termbase içe aktarma Uygulama 2: BDÇ araçlarına dahil olan işlevler, spesifik amaca yönelik araçlar AI and CAT tool integration Exercise: Importing termbases in CSV format Exercise 2: Related functions of CAT tools, AI tools for specific purposes
8:	ARA SINAV MIDTERM
9:	Atölye: YZ Eşliğinde Çeviri Alıştırması (Teknik Metin) Workshop: Translation Exercise with AI (Technical Text)
10:	Atölye: LLM ve Makine Çevirisi Karşılaştırması Workshop: LLM and MT Comparison
11:	YZ ile Yaratıcı Çeviri

	Uygulama: Pazarlama Metni Çevirisi Transcreation with AI Exercise: Marketing Text
12:	Çeviri Alıştırması Translation Exercise
13:	Çeviri Alıştırması Translation Exercise
14:	Çeviri Alıştırması Translation Exercise
15:	Gözden Geçirme Review
16:	Final Final Exam

Ders Kitabı / Malzemesi	
Required Reading	
[1]	Machine translation for everyone: Empowering users in the age of artificial intelligence. (2022). Germany: Language Science Press.
[2]	Wilks, Y. (2009). Machine translation : its scope and limits. Singapore: Springer US.
[3]	Koehn, P. (2020). Neural Machine Translation. India: Cambridge University Press.
[4]	Poibeau, T. (2017). Machine Translation. United Kingdom: MIT Press.
[5]	Nitzke, J., Hansen-Schirra, S. (2021). A short guide to post-editing. Germany: Language Science Press.
[6]	Tasa Fuster, V., Monzó-Nebot, E. & Castelló-Cogollos, R. (eds.). (2023). Repurposing language rights. Guiding the uses of artificial intelligence. València: Tirant lo Blanch.

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ: EVALUATION SYSTEM:		Sayı Quantity	Katkı Payı (%) Percentage (%)	
		Ara Sınav Midterm	1	%30
		Ödev Assignment	1	%20

	Final Sınavı Final Exam	1	%50

*Derse katılım zorunludur. İntihal doğrudan dersten kalmaya neden olur.
Attendance is compulsory. Plagiarism leads to immediate dismissal from class.*